

Inleiding

Waarom een nieuwsbrief?

Het is al een tijd geleden dat we gestopt zijn met het uitgeven van het verenigingsblad “De Blauwe Klauwier”. Lopende zaken zouden op ieder moment op de website kunnen worden geplaatst. Het blijkt echter dat er toch zeker behoefte is om nieuws vanuit de vereniging aan de leden bekend te maken. Er zijn de laatste tijd al wel enige nieuwsbrieven verschenen van interessante onderwerpen door Jacques van Kessel. Dit blijkt in goede aarde te vallen en daarom willen we gaan proberen om wat vaker een nieuwsbrief uit te brengen.

Wat is de bedoeling?

De inhoud van de nieuwsbrief willen we niet te veel aan banden leggen; er kunnen allerlei onderwerpen in geplaatst worden. Het kan gaan om lopende VWG projecten, er kan een bepaalde soort uitgelicht worden waarin iemand zich heeft verdiept en daarover informatie heeft verzameld, excursieverslagen, waarnemingen etc. En het hoeven heus geen officiële artikelen te zijn, het kan ook gaan om leuke waarnemingen, een gebiedje onder de aandacht brengen etc. Iedereen kan wat insturen. Het is de bedoeling om te informeren, van elkaar te leren, oproepen te doen, enzovoorts. We hopen dat leden zoveel mogelijk gaan insturen zodat niet steeds dezelfde personen de nieuwsbrief moeten vullen.

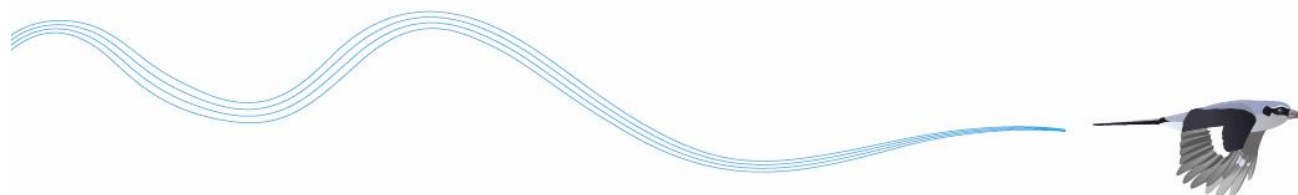
Coördinatie

Voorlopig zal ik de coördinatie van de nieuwsbrief verzorgen. Als mensen hier mee willen helpen of meedenken dan zijn ze van harte welkom.

Frequentie

De frequentie voor het verschijnen van de nieuwsbrief hangt volledig af van de aangeleverde kopij. Als er voldoende te melden is dan komt er een nieuwe nieuwsbrief uit.

Jan Kolsters

Broedvogelonderzoek visvijvers Valkenhorst 2017

Het gebied

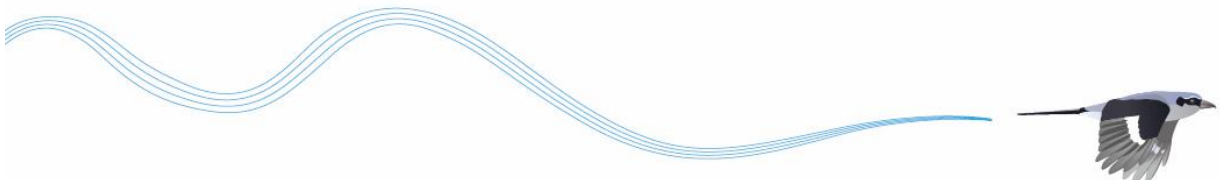
De viskwekerij in Valkenswaard is al sinds 1993 niet meer als zodanig in gebruik. Het gebied is in bezit van Brabants Landschap en wordt als een soort cultuurmonument in stand gehouden. Het geheel bestaat uit ongeveer dertig vijvers van variabele afmeting en ze kunnen allemaal afzonderlijk worden afgelaten. Dat aflaten gebeurt op de Tongelreep die van zuid naar noord door het gebied stroomt. Het inlaten van de vijvers gebeurt via twee aanvoersloten die van de Tongelreep zijn afgetakt bij “Driebruggen” en kunstmatig hoger zijn gehouden dan de vijvers. Het geheel is een prachtig natuurgebied om als vogelaar je vingers bij af te likken. Het gebied is voor het grootste gedeelte afgesloten voor publiek maar ten westen van de Tongelreep is er een vrij toegankelijk wandelpad dat leidt naar een grote uitkijktoren. Tijdens inventarisaties krijgen we een vergunning op naam.

Foto Wim Deeben

Langlopend onderzoek

Als sinds 1991 voeren wij als Vogelwerkgroep De Kempen broedvogelinventarisaties uit. We doen dat in principe om de drie jaar aan de oostkant van de Tongelreep en voor alle soorten. Dat is een enorme klus maar bepaald geen straf. We maken hiervan ook steeds een verslag en geven soms adviezen voor wat betreft beheer. Deze reeks van negen

inventarisaties geeft een fraai beeld van de vogeltrends die dus reeds gestart is toen er nog vis werd gekweekt.

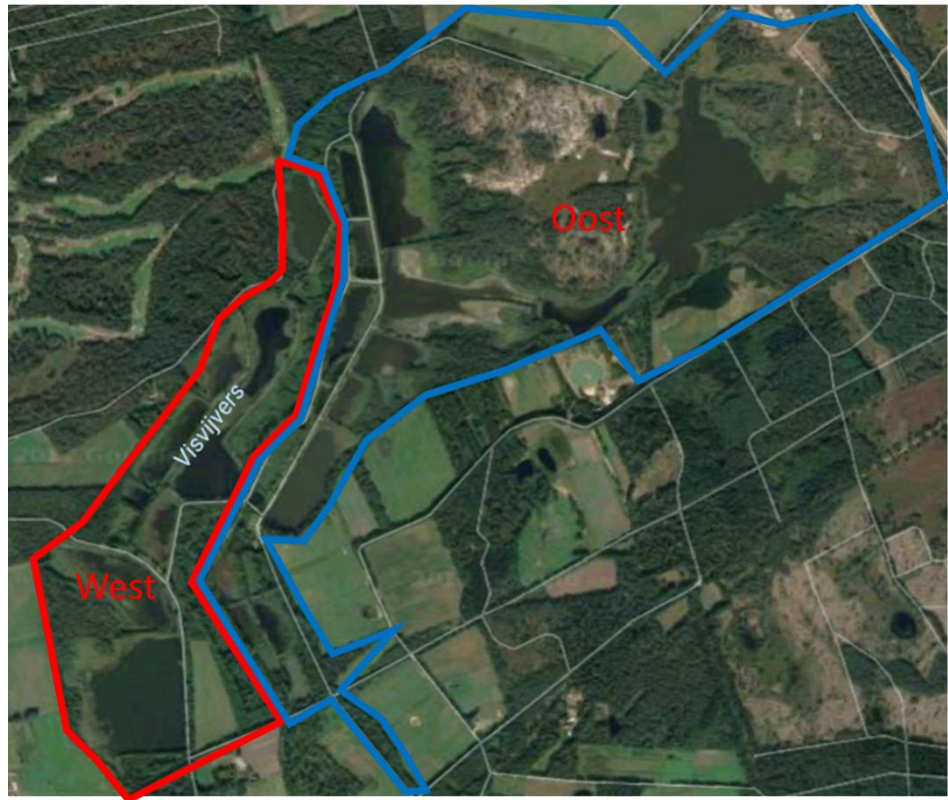
De westzijde wordt incidenteel gedaan en zo ook in 2017. Het veldwerk zit er al weer bijna op en de resultaten zijn bemoedigend. Meerdere paren Roerdomp, Woudaap, Blauwborsten, Waterrallen en zelfs broedende Blauwe Reigers op de grond zijn slechts een hele kleine greep uit het totale broedvogelbestand. Aan het rapport wordt al gewerkt en zal te zijner tijd op de website verschijnen.

Kleine Karekiet

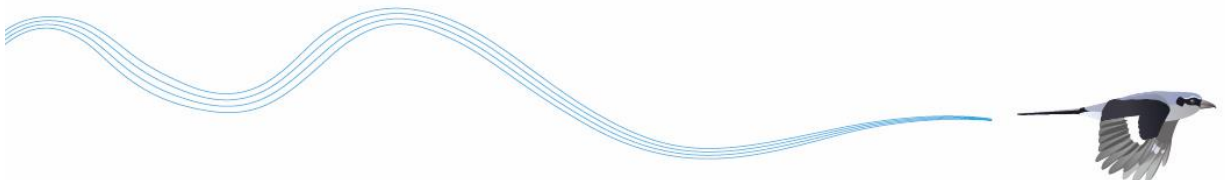
De aantallen Kleine Karekiet zijn enorm in het gebied. Om zo veel mogelijk alle territoria te kunnen registreren voeren we speciale waadpaksessies uit aan de binnenkant van de rietkragen. Daarbij wordt af en toe een stokje in het riet gegooid om de vogels tot zingen aan te zetten. Zonder deze “verstoor en hoor” methode wordt slechts een fractie van het totale aantal waargenomen.

Nest Kleine karekiet, foto Jan Kolsters

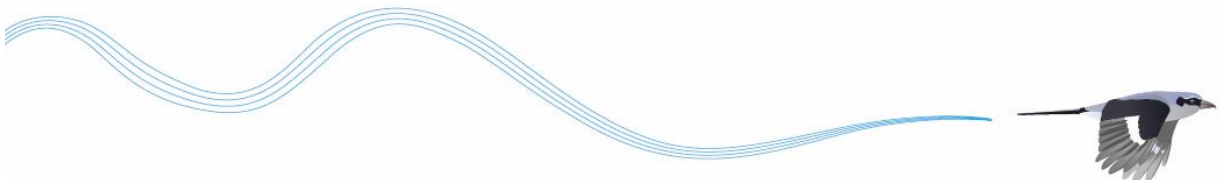

Ligging onderzoeksgebieden voormalige viskwekerij Valkenswaard

Akkervogelproject gemeente Eersel

Aanleiding	<p>De gemeente Eersel heeft Vogelwerkgroep De Kempen gevraagd om mee te werken aan een akker/struweelvogelproject in de gemeente. De gemeente Eersel heeft ongeveer 24 landbouwkavels in bezit die vallen onder de zogenaamde kortlopende pacht. Deze kavels heeft de gemeente in bezit om uiteenlopende redenen. Bij voorbeeld als ruilobject, of omdat er een leiding onderdoor loopt etc. Deze kavels worden steeds voor drie jaar verpacht aan plaatselijke boeren. Onder leiding van Beleidsmedewerker Cultuurtechniek / Projectleider Biodiversiteit Wilco van den Berg is een project gestart waarbij vijf hectare tijdelijk uit de pacht wordt gehouden en die worden ingezaaid met een bloemrijk graanmengsel.</p>
Onze taak	<p>Ons is gevraagd om metingen wat betreft voorkomende vogels te doen. Verder is ons advies gevraagd over welke percelen het beste konden worden geselecteerd om in te zaaien met bloemrijk graanmengsel en zijn we gevraagd mee te denken over het in te zaaien mengsel.</p> <p>We zijn al diverse keren alle 24 kavels bezocht om een zogenaamde 10 minuten punttelling uit te voeren. Daarbij tellen we alle vogelsoorten die we waarnemen op het perceel in de directe omgeving. Deze telling doen we twee keer in het voorjaar en twee keer in de winter. Hierbij konden weer constateren dat er qua vogelrijkdom in het grootschalige landbouwgebied niet zo heel veel te beleven valt. We hopen natuurlijk dat de graanakkers een verschil gaan maken. Echte resultaten hopen we vanaf komende winter te kunnen registreren. Maar het is heel belangrijk dat we eerst een nulmeting hebben uitgevoerd. Verder blijven we de telling uitvoeren op alle 24 kavels zodat we enige mate van statistiek inbouwen.</p>
Huidige stand van zaken	<p>De geselecteerde zes percelen zijn ingezaaid met het bloemrijk graanmengsel. En liggen er nu bij zoals op onderstaande foto.</p>

ingezaaid met bloemrijk graanmengsel

Geselecteerde kavels

De geselecteerde kavels die zijn ingezaaid met bloemrijk graanmengsel zijn onderstaand met rode cirkel aangegeven. Ga in de komende maanden gerust eens kijken. Voor mooie foto's en leuke waarnemingen (ook niet-vogels) houden we ons aanbevolen. We hopen dat dit project een voorbeeld mag zijn voor andere gemeentes in ons werkgebied. Als mensen aan dit project mee willen werken kunnen ze zich melden bij Jan Kolsters.

Vogelakkers

Waar ziet u petrijzen op deze akker?

Welke vogel singt nu? Met welke van de bessen?

Waar ziet u hier randschurven, zingen of slagen?

Waar ziet u petrijzen op deze akker?

Voor u ligt een Vogelakker. De akker is ingezaaid met verschillende graansoorten met hier en daar ook fleurige bloemen.

Vogelwerkgroep De Kempen, Biodiversiteits-team Eersel en gemeente Eersel werken samen om boerenlandvogels te helpen. En dat is nodig. In de provincie Noord-Brabant gaat het niet goed met de vogels die afhankelijk zijn van kleine akkers, struikbosjes en boomgroepen.

Wij nemen steeds meer en intensiever land in gebruik. Het gevolg is dat vogels zoals de gazdijzer, de petrijzen en de randschurven steeds minder mogelijk om schuilplaatsen vinden in het buitengebied, waardoor steeds meer vogelsoorten van het boerenland verdwijnen.

Vogelwerkgroep De Kempen, Biodiversiteits-team Eersel en gemeente Eersel willen graag met het project Vogelakkers een voorbeeld geven dat het ook anders kan.

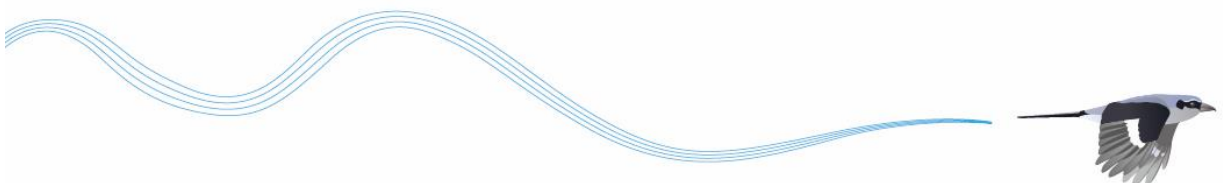
Ziet en herkent u een bijzondere vogel of een andere bijzondere diersoort op deze Vogelakker? Dan horen wij dat graag. U kunt het doorgeven via gemeente@eersel.nl.

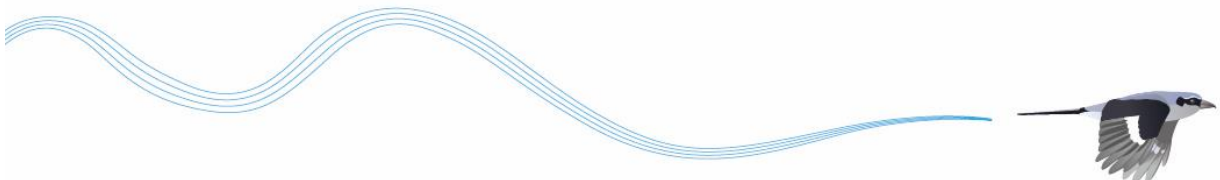
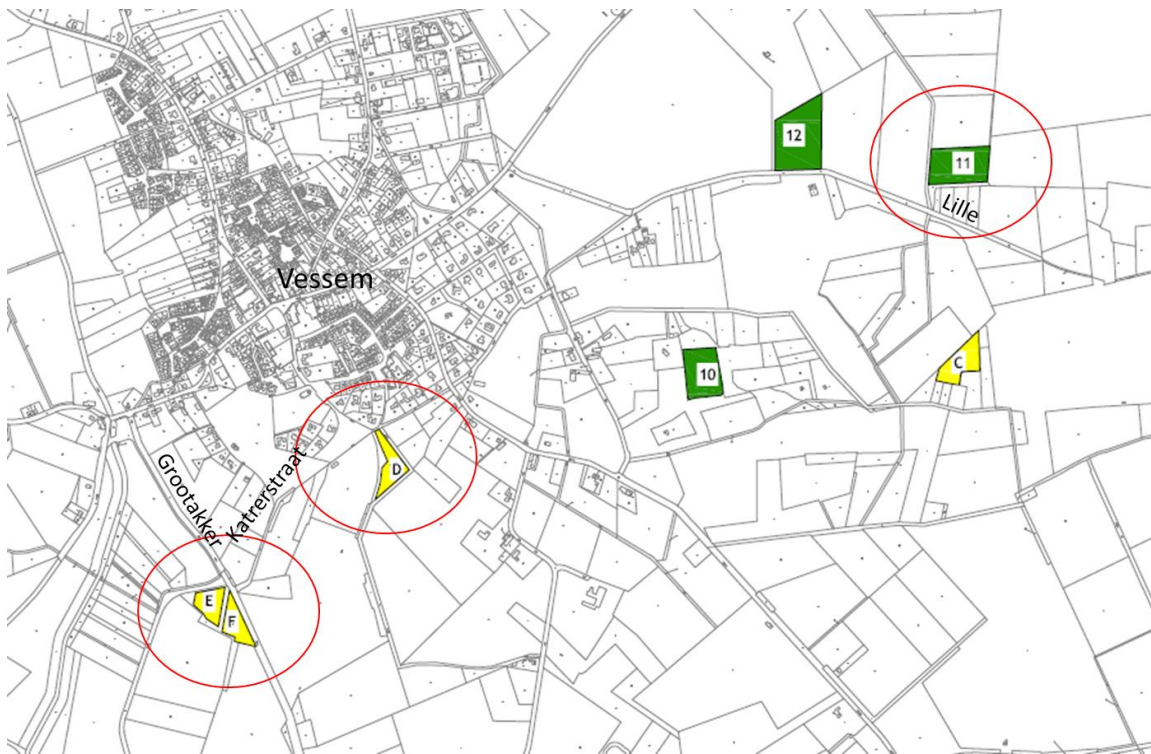
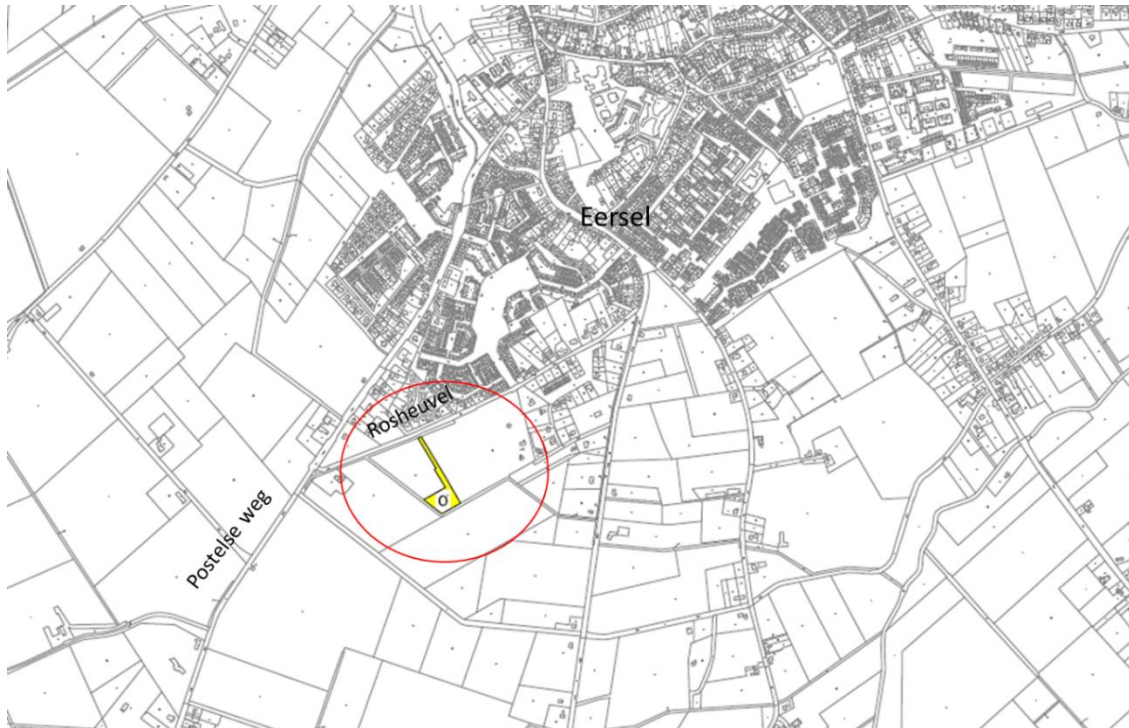
Alvast bedankt!

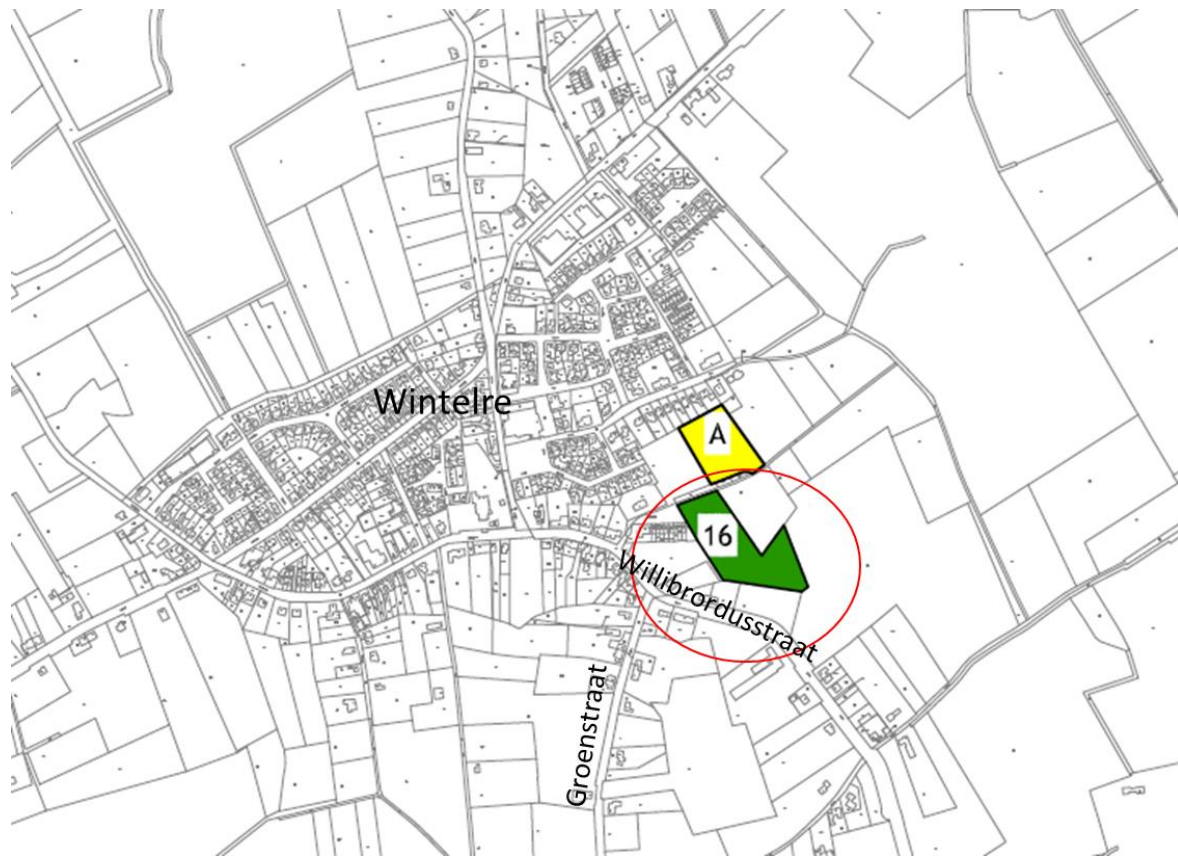
Aan dit project werken mee!

Infopaneel van dit project dat bij ingezaaide kavels worden geplaatst

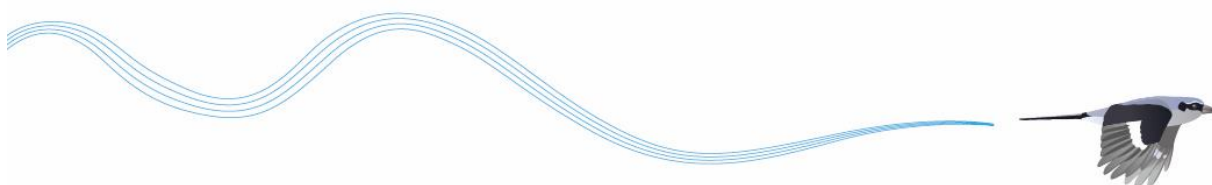

Slangenarend in de Brabantse Kempen

Fotoverslag 10 juni 2017: een bijzondere arend vlakbij het beekdal van de Grootte Beerse, een prachtig natuurgebied van Brabants Landschap

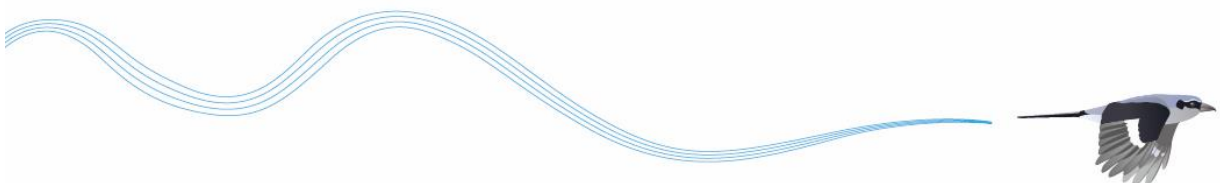
Tekst en foto's: Jacques van Kessel

Bezoek 10 juni 2017 aan het Dal van de Grootte Beerze, een gebied in de buurt van Oost-West- en Middelbeers, en eigendom van Brabants Landschap.

Excursie met Carla van Moorsel, Peter Backbier, Marja Rissenbeek, Jan Lanthers, Monique Lanthers, Eugene Pieters, Wim Deeben, Toos Deeben en Jacques van Kessel.

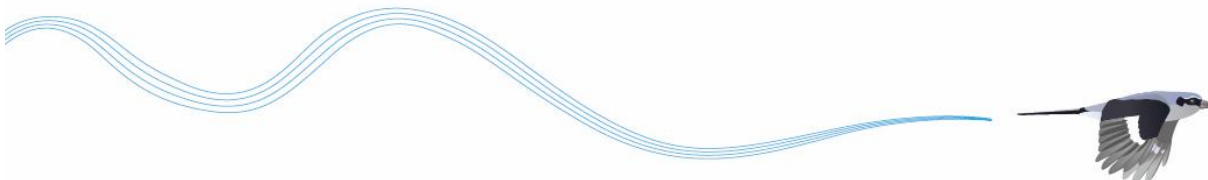

Een slangenarend om 12.55 uur - 13.00 uur. We dachten in eerste instantie nog aan een afwijkende buizerd of een hele lichte wespendif. Toen ik thuis de foto's vergroot zag was er twijfel, maar gelukkig dankzij reacties via Facebook werd de soort snel bevestigd als slangenarend. Daarom een woord van dank aan Henk Sierdsema, Daan Knoops en Dirk Eijkemans voor determinatie en bevestiging. De foto's in dit verslag zijn gemaakt door Jacques van Kessel met een NIKON digitale camera Coolpix P610 met een 60x zoom.

WIKIPEDIA: Een slangenarend is ongeveer 62 tot 69 cm lang en heeft een vleugel spanwijdte van 1,62 tot 1,78 meter. Een vrij grote arend dus met een opvallende dikke, uilachtige kop met grote wat geelachtige ogen. De staart is vrij lang, scherp gehoekt en recht afgesneden, gebandeerd met een aantal smalle donkere dwarsbanden en een donkere eindband. In alle kleden heeft de slangenarend een zeer lichte onderzijde, en in de meeste gevallen een donkere kop (bivakmuts), maar ook exemplaren met een lichte kop komen voor. De vleugels zijn lang en breed, zonder polsvlekken op de ondervleugels. In de glijvlucht wordt de pols een kenmerkende wijze gehoekt naar voren gehouden.

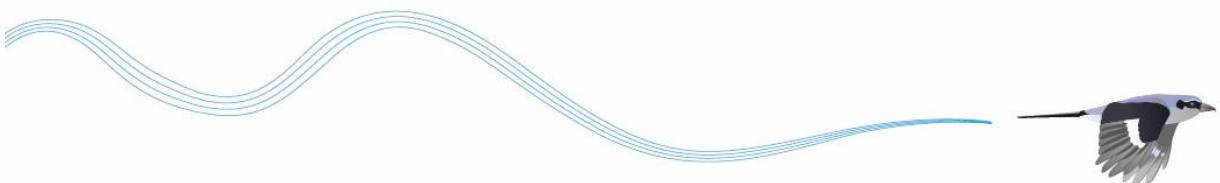
WIKIPEDIA: Tot medio jaren 90 was deze soort in Nederland een zeldzame dwaalgast, met slechts zeven gevallen tot 1993, maar vanaf 1996 gebeurt het regelmatig dat in reptielenrijke

gebieden slangenarenden overzomereren; soms één, maar soms ook twee exemplaren. Vaak gaat het daarbij om onvolwassen vogels. Nationaal Park de Hoge Veluwe het Fochteloërveen zijn gebieden waarin 's zomers regelmatig de slangenarend kan worden waargenomen. Vooral het Fochteloërveen blijkt aantrekkingskracht op de soort uit te oefenen.[Van 2001 tot en met 2007 waren hier onvolwassen vogels aanwezig (behalve in 2004; in dat jaar waren er geen bevestigde gevallen). Merkwaardig genoeg gaat het elk jaar om verschillende exemplaren; in 2001 waren er geruime tijd 2 vogels aanwezig, en ook in andere jaren was er soms sprake van meer dan één vogel.[Wellicht behoort in de toekomst een broedgeval in Nederland tot de mogelijkheden. In België wordt sinds enkele jaren af en toe een slangenarend gesignaleerd in de Antwerpse en Limburgse heidegebieden.

Vergelijking buizerd en wespendif.

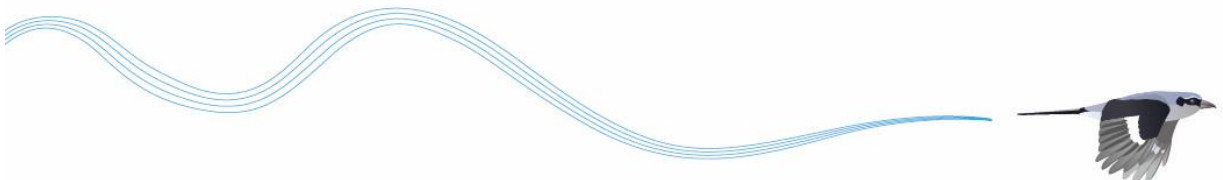
Vergelijk deze foto's van buizerd en wespendif met die van de slangenarend. Opvallende verschillen zijn de zware dikke kop van de slangenarend. Verder verschillen in staart tekening en vleugel tekening. Ten slotte de typische tekening aan onderzijde vleugels bij de slangenarend.

Buizerd.

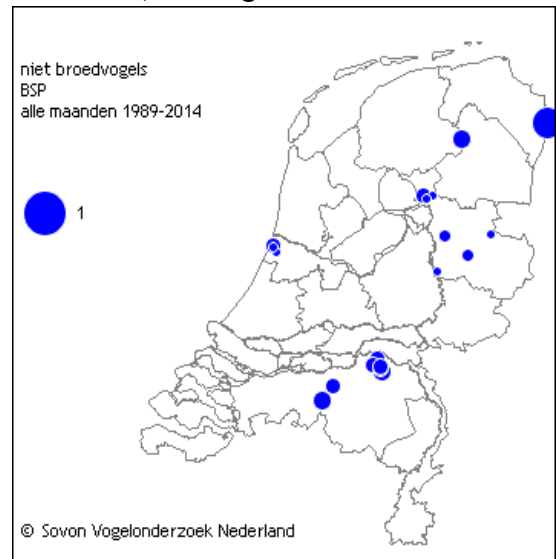
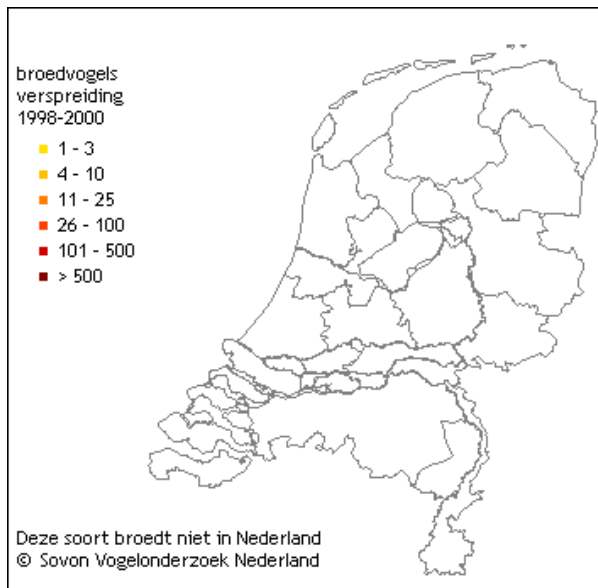
Wespendief.

Net nadat deze slangenarend op vlieg uit een pijpenstrootje veld zagen wij een vreemde “draad” onder de staart. Rob Bijlsma heeft direct gereageerd dat dit geen antenne is, waarschijnlijk is het een grasspriet. Kan ook een stukje draad zijn?

Bron: SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Voor een voorlopig beeld van de recente verspreiding in 2012-2015, zie Vogelatlas.nl

BSP (1989-2014)

1998-2000 Deze kaart is gebaseerd op de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Sovon 2002). Per atlasblok van 5x5 km is er een schatting van het aantal broedparen gegeven. Project informatie

1989-2014 Deze gegevens zijn gebaseerd op losse waarnemingen uit het Bijzondere Soorten Project (BSP). Ze zijn weergegeven op de schaal van 5x5 km blokken. Project informatie

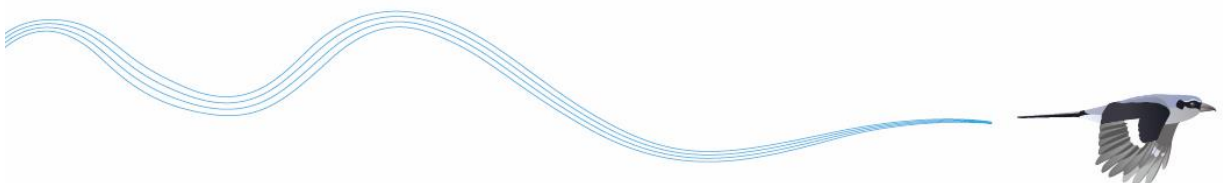
Broedtijd

Er zijn geen concrete aanwijzingen voor broedgevallen ondanks de langdurige aanwezigheid van soms verschillende vogels in grote heide- en hoogveengebieden, sinds eind jaren negentig een jaarlijks fenomeen. De kans op een toekomstig broedgeval is niet uitgesloten, mede gezien de toename van de toch al omvangrijke populatie in Frankrijk.

Buiten broedtijd

Waarnemingen werden tot en met 2011 beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna, daarna geregistreerd door Sovon en Waarneming.nl. De eerste vogels worden in april gezien, de laatste gewoonlijk in september. De piek midden in de zomer betreft grotendeels langdurige pleisteraars. Het merendeel van de Slangenarenden is in onvolwassen kleeed.

Bron: SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Interpretatiecriteria:

Slangenarend

Circaetus gallicus Short-toed Snake Eagle

Methode Lokaliseren van broedparen

Tijd van het jaar Begin april t/m augustus

Datumgrenzen 15 mei t/m 15 augustus

Tijd van de dag Van enkele uren na zonsopkomst tot in de avond.

Aanwijzingen

Alle waarnemingen, met speciale aandacht voor aanwezigheid van paar (voert stuiterende baltsvlucht uit, vaak onder langdurig roepen; kan tot in augustus voorkomen) en aanwijzingen voor nest (transport van nestmateriaal of voedsel, bedelend groot jong). LET OP: Overzomerende vogels of trekkers kunnen met prooi (meestal slang) rustige zitplaats opzoeken; niet verwarren met gerichte voedselvluchten indien er een nest is.

Interpretatie

Nest indicatieve waarneming (nestbouw, transport voedsel of uitwerpselen, alarm) telt altijd.

In geval van paar in broedbiotoop, zang en/of balts: moeten er 2 waarnemingen zijn in de periode 15 mei t/m 15 augustus en in totaal 3 waarnemingen in gehele periode

Fusieafstand 2000 m

Documentatie

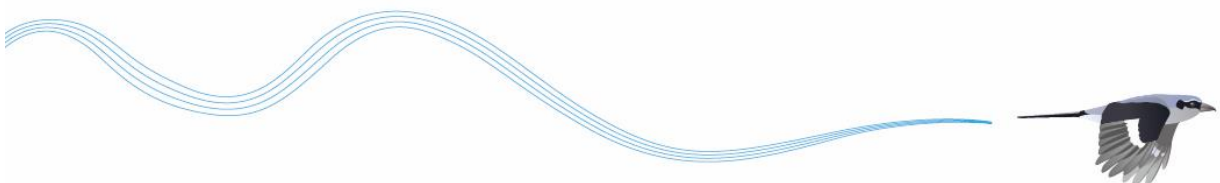
Soort heeft nog nooit in Nederland gebroed en vogels die er soms langdurig verblijven waren voor zover bekend nooit gepaard. Eventueel broedgeval is echter niet geheel uit te sluiten. Dan uiterste zorgvuldigheid betrachten en geval uitvoerig documenteren, liefst met foto's. Zoek na de bladval het nest op.

Broedbiologie

Boombroeder, nestelt in boomtop of -kroon (vaak dennen of eiken), soms op oud roofvogelnest. Eileg van half april tot begin mei. Eén broedsel per jaar, altijd 1 ei, broedduur 42-45 dagen, nestjongenperiode 70-75 dagen, daarna 1 week als takkeling bij nest.

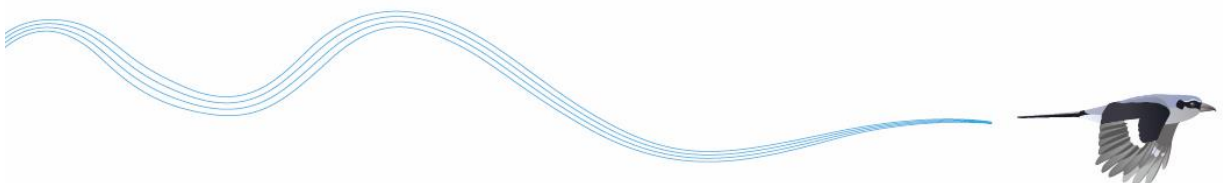
Broedtijd

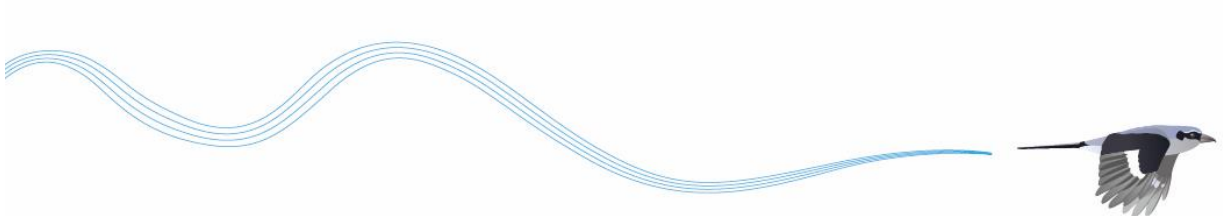
Er zijn geen concrete aanwijzingen voor broedgevallen ondanks de langdurige aanwezigheid van soms verschillende vogels in grote heide- en hoogveengebieden, sinds eind jaren negentig een jaarlijks fenomeen. De kans op een toekomstig broedgeval is niet uitgesloten, mede gezien de toename van de toch al omvangrijke populatie in Frankrijk.

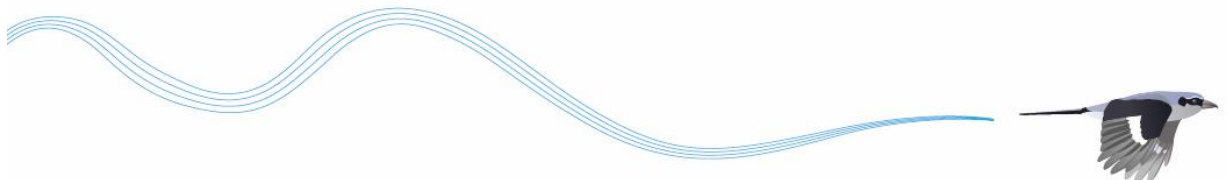
Buiten broedtijd

Waarnemingen werden tot en met 2011 beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna, daarna geregistreerd door Sovon en Waarneming.nl. De eerste vogels worden in april gezien, de laatste gewoonlijk in september. De piek midden in de zomer betreft grotendeels langdurige pleisteraars. Het merendeel van de Slangenarenden is in onvolwassen kleeed.

Heb je aanvullende waarnemingen van slangenarenden, stuur je reactie naar Jacques van Kessel. Email: j.kessel51@upcmail.nl.

Meer informatie over Vogelwerkgroep de Kempen www.vwgdekempen.nl en Facebook.

